

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА
ГО «LET'S DO IT, UKRAINE»
РЕГІОНАЛЬНИЙ ЛАНДШАФТНИЙ ПАРК
«КРАМАТОРСЬКИЙ»
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПРИРОДНИЙ ПАРК «МЕОТИДА»

ЕКОЛОГІЯ, ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА: ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ

**Збірка матеріалів
VII Всеукраїнської науково-практичної заочної
конференції**

17 травня 2024 року

Київ 2024

УДК 502(06)

Е 45

Екологія, природокористування та охорона навколишнього середовища: прикладні аспекти: матер. VII Всеукр. наук.-практ. заоч. конф., м. Київ, 17 травня 2024 р. / за заг. ред. Х.С. Мітюшкіної. – Київ: МДУ, 2024. – 105 с.

Редакційна колегія:

Голова - МІТЮШКІНА Х.С., завідувач кафедри раціонального природокористування та охорони навколишнього середовища, кандидат економічних наук, доцент;

Члени колегії:

- ДОБРОВОЛЬСЬКА С. В., старший викладач кафедри раціонального природокористування та охорони навколишнього середовища;
- ДОЛГОВА Н. А., директор Національного природного парку «МЕОТИДА»;
- ЗЕЛЕНСЬКА В.А., кандидат біологічних наук, доцент кафедри раціонального природокористування та охорони навколишнього середовища;
- ІВАНОВА В.В., кандидат економічних наук, доцент кафедри раціонального природокористування та охорони навколишнього середовища;
- МАРХЕЛЬ Ю.А., Голова Правління Let's do it Ukraine, координатор: міжнародного гуманітарного проекту «Let's do it Ukraine SOS», координатор «World Cleanup Day» в Україні;
- ПАСТЕРНАК О. М., кандидат хімічних наук, доцент кафедри раціонального природокористування та охорони навколишнього середовища;
- ПЕТРИК І.В., PhD, Доктор філософії в галузі соціальних та поведінкових наук, старший викладач кафедри раціонального природокористування та охорони навколишнього середовища.

УДК 502(06)

Е 45

Екологія, природокористування та охорона навколишнього середовища: прикладні аспекти: матер. VII Всеукр. наук.-практ. заоч. конф., м. Київ, 17 травня 2024 р. / за заг. ред. Х.С. Мітюшкіної. – Київ: МДУ, 2024. – 105 с.

Конференція присвячена актуальним сучасним проблемам охорони навколишнього середовища.

У матеріалах висвітлено актуальні питання впровадження сталого розвитку в Україні, розглянуто сучасні питання екологізації економіки промисловості та освіти, визначено сучасні проблеми в екологічному законодавстві, наслідки зміни клімату для природних екосистем, розкриті наслідки впливу на довкілля збройної агресії РФ, висвітлені питання енергобезпеки та енергоефективності, представлено погляди молоді на екологічну проблематику.

Видання адресоване науковцям, викладачам, аспірантам та студентам, а також усім, хто цікавиться проблемами науки та освіти

%20%D0%94%D0%B5%D1%80%D0%B6%D0%B0%D0%B2%D0%BD%D0%BE%D1%97%20
%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%
BE%D1%97,%D0%B2%D0%B8%D1%89%D0%B5%2C%20%D0%BD%D1%96%D0%B6%20
%D1%83%202021%20%D1%80%D0%BE%D1%86%D1%96.

3. Конституція України <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80/conv#n4329>

Добровольська С. В.,
Старший викладач кафедри раціонального
природокористування та охорони навколишнього середовища
Маріупольський державний університет

СУЧАСНІ МЕТОДИ БОРОТЬБИ З ПОСУХОЮ В УМОВАХ КЛІМАТИЧНИХ ЗМІН

Посуха є одним із негативних природних явищ, яка в екстремальних своїх проявах, внаслідок широкомасштабного і довготривалого характеру, призводить до загибелі людей і до значних матеріальних збитків. В ряду надзвичайних ситуацій по кількості загиблих посухи посідають третє місце в світі після землетрусів і циклонів. Для пом'якшення наслідків посух необхідне її сучасне виявлення, моніторинг розвитку і оцінка збитків.

Характер впливу катастроф природного характеру на світову економічну систему проявляється в розвитку економічного збитку, що опережає динаміку росту кількості самих катастроф. Комплексний характер посух наносить різнопланову шкоду життєдіяльності людини, в зв'язку з чим необхідно впроваджувати різні заходи боротьби.

Сьогодні важливо формувати всесвітнє розуміння необхідності вести моніторинг та прогнозування природних катастроф для завчасного виявлення можливих загроз, підвищення свідомості населення, розробки превентивних заходів.

Головною проблемою посух є їх вплив на сільськогосподарські культури рослин та їх врожайність. На разі в народному господарстві розроблено чотири напрями боротьби з посухою, які забезпечують оптимальне пом'якшення її впливу.

Селекційно-генетичний напрям полягає у створенні рослин, стійких до засушливих умов, шкідників та хвороб. Агротехнічний напрям застосовується з метою проведення польових робіт в оптимальні строки, сівбу на парах і зябу, дотримання сівозмін, внесення добрив, збереження ґрунтової вологи. Географічний напрям передбачає розміщення сортів культур в різних географічних зонах, що дозволить компенсувати недобір урожаїв в одних районах за рахунок високих урожаїв в інших.

Меліоративний напрям представляє собою зрошувальні та осушувальні роботи, полезахисні лісонасадження та снігові меліорації взимку. цим підвищувати рівень запасів вологи. Поєднання полезахисного лісорозведення з агротехнічними прийомами може обумовити підвищення запасів продуктивної вологи від 20 мм на півдні до 40 мм на півночі України.

Серед заходів по боротьбі з посушливими явищами також необхідно звертати увагу на загальний механізм регулювання та систему управління засобами попередження небезпечних метеорологічних явищ на рівні країни. В Китаї уряд приймає ефективні рішення по посиленню боротьби з посухою. Територія Китаю займає велику а площу територію, де природні умови між заходом та сходом, північчю та півднем сильно різняться. Під впливом мусонного клімату опади розподіляються нерівномірно, їх об'єм зменшується з південного сходу на північний захід. Унікальні географічні та кліматичні умови призводять до серйозних посух. Щоб уникнути великих збитків, в країні створена відлагоджена система управління, яка складається з:

- швидкого збору інформації, коли за короткий проміжок часу можна зібрати

вимірjувальні дані, оперативно обробити та вислати в штаби всіх рівнів;

- своєчасного прогнозу з точністю більше 90 %;

- наукового регулювання;

- здійснення відео моніторингу;

- проведення відео конференцій. Створена чотирьохрівнева міжрегіональна система відео конференцій для підтримки і аналізу для прийняття рішень.

В Європі оптимальним вирішенням мінімізації збитку вважається перерозподіл надлишку водних ресурсів в райони їх дефіциту. Проте такі території знаходяться занадто далеко одна від одної і тому транспортування водних ресурсів економічно не вигідно. Також інноваційний потенціал цих країн дозволяє застосовувати новітні технології та створювати штучні опади.

Останнім часом в таких країнах, як США, Канада, Іспанія, Австралія стали впроваджуватися нові страхові продукти для агропромислового сектору, які ґрунтуються на індексах погоди. Основним принципом цих продуктів є страхування врожаю або продукції сільськогосподарських культур і тварин від можливих втрат внаслідок впливу несприятливих погодних умов.

В Україні можливо використання досвіду страхування різних видів сільськогосподарської продукції від різних ризиків на основі індексів погоди. В Україні існує мережа метеорологічних станцій, які надають точну і регулярну інформацію про погоду, також є досить широка база історичних метеорологічних даних, що дозволяють розробити різні моделі страхування.

Отже, за умов збільшення посушливості клімату необхідно вживати системні та науково обґрунтовані заходи з адаптації до нових кліматичних умов. Посуха не визнає кордонів і її неможливо уникнути, але з технологіями, що швидко розвиваються, це явище можна передбачати. А за наявності знань, секторальних політик і правильних підходів реагування можна значно пом'якшити наслідки цього явища.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА.

1. Керівництво з підготовки планів управління посух URL:https://www.gwp.org/globalassets/global/gwp-cee_files/idmp-cee/idmp-guidelines-ukrainian-web.pdf

2.Науковці дослідили як посуха впливає на стан ґрунтів ресурс]. URL:–:<http://superagronom.com>

3. Посуху можна здолати: URL: https://agromage.com/stat_id.php?id=521

Іванців В. В.,

к. і. н., доцент, завідувач кафедри екології
Луцький національний технічний університет

Федонюк В. В.,

к. геогр. н., доцент, доцент кафедри екології
Луцький національний технічний університет

Іванців Я. В.,

Волинське територіальне відділення Малої академії наук
Луцький національний технічний університет

ПРОЯВИ КЛІМАТИЧНИХ ЗМІН У ЧЕРЕМСЬКОМУ ПРИРОДНОМУ ЗАПОВІДНИКУ ТА АДАПТАЦІЯ ДО НИХ ЕКОСИСТЕМ

Сучасні зміни клімату та їх регіональні прояви – це одна з найбільших екологічних проблем людства, гострота якої з часом лише посилюється. Природні резервати, заповідники, національні парки України і світу, а також інші природоохоронні території, зазнають